

Przewodnik określa podstawowe zagadnienia dotyczące kwalifikowania kosztów w projektach inwestycyjnych.

Zawiera rozdziały/załączniki definiujące:

- Ramy czasowe i zasady kwalifikowania kosztów
 - Katalog kosztów kwalifikowanych
 - Katalog kosztów niekwalifikowanych
- Dokumentowanie poniesionych kosztów
- Podatek VAT jako koszt niekwalifikowany
- Wkład niepieniężny Beneficjenta
- Sposób ponoszenia wydatków zgodnie z zasadą uczciwej konkurencji

PRZEWODNIK KWALIFIKOWALNOŚCI KOSZTÓW W RAMACH *PROGRAMU OPERACYJNEGO INTELIGENTNY ROZWÓJ*

Przewodnik kwalifikowalności kosztów w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (zwany dalej *Przewodnikiem*) opracowany został na podstawie obowiązujących aktów prawnych. Głównym celem *Przewodnika* jest ułatwienie beneficjentom klasyfikacji kosztów, zarówno na etapie planowania projektu, jak i późniejszego rozliczania przyznanego dofinansowania. Jednocześnie zastrzegamy, że powyższe ustalenia nie uchylają ani nie wpływają na możliwość wystąpienia odmiennych ustaleń i wyników kontroli prowadzonych przez właściwe instytucje. Zastrzega się, że *Przewodnik kwalifikowalności kosztów w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój* oraz określone w nim wytyczne nie są podstawą do jakichkolwiek roszczeń prawnych lub finansowych przeciwko Ośrodkowi Przetwarzania Informacji.

Definicje:

Beneficjent – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 10 oraz w art. 63 rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.; ilekroć w *Przewodniku* jest mowa o beneficjencie, należy przez to rozumieć również partnera i podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków wskazany we wniosku o dofinansowanie projektu, chyba że z treści *Przewodnika* wynika, że chodzi o beneficjenta jako stronę umowy o dofinansowanie.

1. Cel opracowania Przewodnika

Opracowanie, uszczegółowienie i zobrazowanie zagadnienia kwalifikowalności kosztów, co ma ułatwić beneficjentom opracowanie planu kosztów w ramach przygotowywanych projektów, rozliczanie otrzymanego dofinansowania oraz usprawnić monitorowanie projektów na różnym etapie oceny, zapewniając efektywne i skuteczne zarządzanie finansami publicznymi oraz równouprawnienie w dostępie do środków finansowych poprzez stworzenie jednolitych i transparentnych zasad kwalifikowalności kosztów.

2. Podstawa prawna

Niniejszy *Przewodnik kwalifikowalności kosztów w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój* został opracowany przy uwzględnieniu obowiązujących aktów prawnych regulujących gospodarkę finansową w projektach objętych pomocą.

3. Zakres obowiązywania Przewodnika

3.1 *Przewodnik* określa zasady kwalifikowania kosztów w projektach realizowanych w OPI w ramach *Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój*, zawiera katalog kosztów kwalifikowanych oraz katalog kosztów niekwalifikowanych.

3.2 Kwalifikowalność kosztu uzależniona jest od zgodności z ogólnymi zasadami kwalifikowalności, , w szczególności określonymi w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 i Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 oraz od specyfiki realizowanego projektu

oraz uwzględnienia kosztu w harmonogramie rzeczowo-finansowym / budżecie projektu, stanowiącym załącznik do podpisanej umowy o dofinansowanie.

3.3 Zasady dotyczą wszystkich kosztów kwalifikowanych ponoszonych przez beneficjenta, w części gospodarczej oraz w części niegospodarczej projektu (także ewentualnych partnerów) – zarówno w ramach środków własnych beneficjenta, jak i otrzymanego dofinansowania.

3.4 W zależności od rodzaju realizowanych projektów, obowiązujące ich akty prawne lub regulamin konkursu mogą określać dodatkowe kryteria kwalifikowalności.

4. Zasady kwalifikowania kosztów

§1 Ramy czasowe kwalifikowalności

4.1 Pod pojęciem okresu kwalifikowania kosztów należy rozumieć okres, w którym mogą być ponoszone i rozliczane w ramach projektu koszty kwalifikowane. Koszty poniesione i rozliczone poza okresem kwalifikowania stanowią koszty niekwalifikowane. Okres kwalifikowania kosztów dla danego projektu jest określony w umowie o dofinansowanie.

Ponadto, w przypadku gdy projekt jest realizowany w ramach działania objętego pomocą publiczną, poniesienie przez beneficjenta wydatków przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie spowoduje, że wszystkie wydatki w ramach projektu staną się niekwalifikowane.

Poniesione koszty muszą być wykazywane w przedkładanym przez beneficjenta wniosku o płatność zgodnie z zasadą kasową, tj. kosztem kwalifikowanym są jedynie koszty rzeczywiście poniesione (opłacone). Wyjątki od tej reguły stanowią:

- wkład niepieniężny;
- wydatki rozliczane ryczałtem, tj. koszty rozliczane w oparciu o stawki jednostkowe oraz stawki ryczałtowe;
- koszty amortyzacji oraz
- potrącenia, o których mowa w art. 498 *Kodeksu cywilnego* (kompensata).

Wszystkie wykazane we wniosku o płatność koszty muszą być faktycznie poniesione i opłacone w okresie kwalifikowania kosztów oraz przed złożeniem wniosku o płatność (w którym zostały wykazane).

W przypadku faktury/innego dokumentu księgowego wystawionego w walucie obcej, wartość wydatku kwalifikowanego należy przeliczyć na PLN przy zastosowaniu kursu sprzedaży ustalonego przez bank realizujący płatność w dniu dokonania zapłaty, tzn. należy stosować zasadę refundowania wydatków faktycznie poniesionych, według kursu sprzedaży z dnia w którym beneficjent opłacił fakturę (nie należy stosować kursu z dnia zaksięgowania faktury/innego dokumentu księgowego). W przypadku gdy nie jest zasadne zastosowanie kursu sprzedaży danego banku, wydatki kwalifikowane poniesione w walucie obcej należy przeliczyć po innym kursie, zgodnym z obowiązującymi przepisami prawa oraz przyjętą polityką rachunkowości beneficjenta. Jeżeli płatność za fakturę/inny dokument księgowy wystawiony w walucie obcej dokonywana jest w transzach, wartości poszczególnych transz wydatku kwalifikowanego powinny być przeliczone na PLN zgodnie z powyższymi zasadami.

§2 Weryfikacja kwalifikowalności kosztów

4.2 Podczas oceny wniosku o dofinansowanie wstępna weryfikacja kwalifikowalności kosztu polega na analizie zgodności z obowiązującymi przepisami (w tym *Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020* oraz

Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020), zapisami umowy oraz z Przewodnikiem obowiązującymi w dniu ogłoszenia konkursu. Weryfikacja dokonywana jest na podstawie informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie.

Podczas oceny wniosku o płatność weryfikacja kwalifikowalności kosztu polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami (w tym Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju dotyczącymi zasad kwalifikowania wydatków obowiązującymi w dniu poniesienia wydatku), zapisami umowy oraz z Przewodnikiem. Weryfikacja ta dokonywana jest na podstawie wniosku o dofinansowanie, wniosku o płatność oraz weryfikacji (w siedzibie beneficjenta) dokumentów potwierdzających rozliczone wydatki.

Do oceny prawidłowości umów zawartych w ramach realizacji projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań stosuje się Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju dotyczące zasad kwalifikowania wydatków w wersji obowiązującej w dniu wszczęcia postępowania, które zakończyło się podpisaniem danej umowy.

Projekt, w którym wartość dofinansowania przekracza 3 mln zł, podlega obowiązkowemu audytowi zewnętrznemu zgodnie z art. 34 ustawy o finansowaniu nauki. Koszt przeprowadzonego audytu stanowi koszt kwalifikowany, jeżeli audyt rozpoczął się po zrealizowaniu co najmniej 50% planowanych wydatków związanych z realizacją projektu, ale nie później niż przed zrealizowaniem 80% planowanych wydatków związanych z realizacją projektu.

§3 Koszty kwalifikowane

4.3.1 Kwalifikowalność kosztu może zostać uznana, o ile zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

- został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie;
- jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa unijnego oraz prawa krajowego;
- został poniesiony zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie;
- został uwzględniony w harmonogramie rzeczowo-finansowym / budżecie projektu;
- jest niezbędny do realizacji projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu;
- został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;
- został należycie udokumentowany;
- został wykazany we wniosku o płatność;
- dotyczy towarów dostarczonych lub usług wykonanych lub robót zrealizowanych oraz zaliczek dla wykonawców;
- został poniesiony zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych (jeśli dotyczy) lub zgodnie z zasadą konkurencyjności określoną w Załączniku nr 4 - *Sposób ponoszenia wydatków zgodnie z zasadą uczciwej konkurencji*;
- nie stanowi wydatku niekwalifikowanego na mocy przepisów unijnych oraz krajowych;
- jest zgodny z warunkami uznania go za wydatek kwalifikowany określonymi w regulaminie konkursu.

4.3.2 Koszty kwalifikowane to koszty obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i zasadami należytego zarządzania finansami oraz praktykami beneficjenta (polityka rachunkowości). Każdy z beneficjentów rozliczając koszty projektu stosuje praktyki (wytyczne) przyjęte w jego

instytucji. Możliwość rozliczania ponoszonych kosztów według zasad księgowania stosowanych w danej instytucji nie oznacza, że beneficjenci mogą tworzyć nowe zasady, specjalnie na potrzeby projektu.

4.3.3 Beneficjent projektu zobowiązany jest do ponoszenia kosztów zgodnie z art. 44 ust. 3 oraz art. 162 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

§4 Dokumentowanie poniesionych kosztów¹

4.4.1 Koszty powinny być udokumentowane w sposób umożliwiający ocenę realizacji projektu pod względem finansowym i merytorycznym.

4.4.2 Beneficjenci oraz partnerzy realizujący projekt zobowiązani są do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej dla projektu w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych i bankowych.

4.4.3 Beneficjenci niezobowiązani do prowadzenia jakiejkolwiek ewidencji księgowej na podstawie obowiązujących przepisów (ustawy o rachunkowości, przepisów podatkowych), mają obowiązek ewidencjonowania dokumentów dotyczących operacji związanych z realizacją projektu (odpowiednio księgi rachunkowe i księgi podatkowe).

4.4.4 Dowodem poniesienia kosztu jest wystawiona faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej wraz z potwierdzeniem dokonania płatności. Każdy oryginał dokumentu księgowego (fakturę, rachunek itp.) należy opisać, wskazując następujące informacje:

- nazwa (tytuł) projektu wynikający z umowy o dofinansowanie;
- data zawarcia i numer umowy o dofinansowanie;
- kwota kosztu kwalifikowanego;
- opis związku kosztu z umową o dofinansowanie – należy zaznaczyć w opisie faktury, do której z kategorii wydatków zatwierdzonych w umowie o dofinansowanie odnosi się wydatek dokumentowany fakturą;
- informacja o współfinansowaniu projektu ze środków EFRR – tj. *Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*;
- dekretacja oraz nr księgowy dokumentu;
- informacja o poprawności formalnej i merytorycznej;
- adnotacja o sposobie zapłaty (jeżeli nie wynika to z dokumentu).

Na fakturach/innych dokumentach księgowych wyrażonych w walutach obcych należy dodatkowo podać kurs waluty zastosowany do przeliczenia waluty obcej na PLN zgodnie z zasadami określonymi w pkt 4.1 *Przewodnika*. Jeżeli płatność za fakturę/inny dokument księgowy wystawiony w walucie obcej dokonywana jest w transzach, należy dodatkowo podać kursy walut dla kolejnych transz.

§5 Zakaz podwójnego finansowania

4.5.1 Całkowite lub częściowe podwójne sfinansowanie danego kosztu jest niedozwolone.

4.5.2 Podwójnym finansowaniem jest w szczególności:

- wykazanie tego samego kosztu w ramach różnych projektów współfinansowanych ze środków krajowych lub wspólnotowych;
- sfinansowanie kosztów podatku VAT ze środków projektu objętego dofinansowaniem, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług oraz rozporządzeń do tej ustawy;

¹ Nie dotyczy uproszczonych metod rozliczania wydatków.

- zakupienie środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej lub środków unijnych, a następnie wykazanie kosztów amortyzacji tego środka w projekcie objętym dofinansowaniem;
- wykazanie kosztu w ramach rozliczenia dotacji, a następnie wykazanie tego samego kosztu w ramach projektu objętego dofinansowaniem;
- sytuacja, w której beneficjent jako wkład własny wnosi do projektu wkład niepieniężny, który w ciągu 7 poprzednich lat (10 lat dla nieruchomości) był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;
- rozliczenie w projekcie wydatku poniesionego przez leasingodawcę na zakup przedmiotu leasingu w ramach leasingu finansowego, a następnie rozliczenie w projekcie rat opłacanych w związku z leasingiem tego przedmiotu;
- finansowanie w ramach umowy cywilnoprawnej zadań osoby stanowiącej personel projektu, które mieszczą się w zakresie obowiązków służbowych wynikających ze stosunku pracy tej osoby;
- zakup używanego środka trwałego, który w ciągu 7 poprzednich lat (10 lat dla nieruchomości) był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych²;
- sytuacja, w której środki na prefinansowanie wkładu unijnego zostały pozyskane w formie kredytu lub pożyczki, które następnie zostały umorzone;
- otrzymanie na wydatki kwalifikowane danego projektu lub części projektu bezzwrotnej pomocy finansowej z kilku źródeł (krajowych, unijnych lub innych) w wysokości łącznie wyższej niż maksymalna dozwolona intensywność pomocy dla danego projektu lub części projektu;
- objęcie kosztów kwalifikowanych projektu jednocześnie wsparciem pożyczkowym i gwarancyjnym;
- rozliczenie tego samego wydatku w kosztach pośrednich oraz kosztach bezpośrednich projektu.

Za podwójne finansowanie nie uważa się wykazania w projekcie poniesionego kosztu, jeżeli został on sfinansowany ze środków własnych beneficjenta (przychody uzyskiwane w związku z prowadzoną działalnością, inne źródła), nawet jeśli stanowią one środki publiczne zgodnie z definicją zawartą w ustawie o finansach publicznych.

5. Podatek VAT

Podatek VAT stanowi koszt niekwalifikowany.

6. Wkład własny

6.1 Beneficjent w określonych przypadkach ma obowiązek/możliwość wniesienia wkładu własnego w zadeklarowanej wysokości na pokrycie części kosztów kwalifikowanych w realizowanym projekcie.

² 7 lub 10 lat liczone jest w miesiącach kalendarzowych od daty nabycia (np. 7 lat od dnia 9 listopada 2014 r. to okres od tej daty do 9 listopada 2007 r.).

6.2 Wkład własny może być wniesiony w formie pieniężnej (rozchód środków finansowych z rachunku/kasy w trakcie trwania projektu) lub niepieniężnej.

6.3 Za wkład niepieniężny uważa się wniesienie do projektu składników majątku lub pracy nie powodujące powstania faktycznego wydatku finansowego.

6.4 Wkład niepieniężny musi być zgodny z *Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju dotyczącymi zasad kwalifikowania wydatków* obowiązującymi w dniu wniesienia wkładu niepieniężnego, zapisami umowy oraz z *Przewodnikiem* - wkład niepieniężny podlega ocenie pod względem kwalifikowalności kosztu oraz celowości jego użycia w przypadku danego projektu.

6.5 Deklarowana wycena wartości wkładu niepieniężnego musi odzwierciedlać aktualne ceny rynkowe.

6.6 Wkład niepieniężny może obejmować:

6.6.1 Pracę wolontariuszy – z odpowiednim udokumentowaniem czasu i rodzaju wykonywanej w ramach projektu pracy, na podstawie umowy zawartej z wolontariuszem. Wycena pracy powinna uwzględniać standardową stawkę godzinową i/lub dzienną za wykonywanie określonej czynności oraz odwołanie do obowiązujących stawek za pracę o podobnym charakterze w podobnym okresie czasu świadczonych dla podmiotów o zbliżonym charakterze działań (wycena nieodpłatnej dobrowolnej pracy może uwzględniać wszystkie koszty, które zostałyby poniesione w przypadku jej odpłatnego wykonywania przez podmiot działający na zasadach rynkowych – wycena uwzględnia zatem koszty składek na ubezpieczenia społeczne oraz wszystkie pozostałe koszty wynikające z charakteru danego świadczenia). Nie mogą być wykonywane jako wolontariat zadania wykonywane przez personel beneficjenta lub partnera dofinansowany w ramach projektu.

6.6.2 Nieodpłatne udostępnienie pomieszczeń i obiektów przez osoby trzecie, w których realizowany będzie projekt (laboratorium, hala fabryczna, biuro, sala konferencyjna itp.) – nieodpłatne użyczenie na podstawie umowy i/lub oświadczenia właściciela/wynajmującego. Wartość wkładu niepieniężnego stanowi równowartość czynszu/opłat jakie byłyby ponoszone przez beneficjenta, gdyby zawarta została umowa najmu. W przypadku wniesienia do projektu nieruchomości jej wartość nie może przekroczyć wartości rynkowej oraz dodatkowo powinna zostać potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę.

6.6.3 Nieodpłatne udostępnienie wyposażenia i/lub sprzętu (np. aparatura badawcza, instalacje przemysłowe itp.) – nieodpłatne użyczenie na podstawie umowy. Wartość wkładu niepieniężnego stanowi koszt amortyzacji wyposażenia i/lub środków trwałych obliczone z uwzględnieniem czasu ich wykorzystania na potrzeby realizacji projektu lub wartość opłat, jakie należałoby pokryć, gdyby zawarta została umowa wynajmu sprzętu (UWAGA: zakupienie/wytworzenie środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej lub środków unijnych, a następnie wykazanie kosztów amortyzacji tego środka w projekcie objętym dofinansowaniem jest niedozwolone, ponieważ stanowi podwójne finansowanie).

6.7 Wkład niepieniężny może stanowić także wniesienie wartości niematerialnych i prawnych nabytych od osób trzecich na warunkach rynkowych albo wytworzonych przez wnioskodawcę. W przypadku wnoszenia wartości niematerialnych i prawnych wytworzonych, ich wartość jest równa wartości rynkowej określonej przez rzeczoznawcę.

6.8 Wartość wkładu niepieniężnego nie może przekroczyć wartości wkładu własnego zadeklarowanego w umowie o realizację projektu lub też maksymalnego progu wkładu niepieniężnego określonego w *Regulaminie konkursu dla konkretnego podmiotu*.

6.9 Beneficjent zobowiązany jest do formalnego udokumentowania wartości wniesionego wkładu niepieniężnego dokumentami o wartości dowodowej równoważnej fakturom, a wartość i dostarczenie wkładu niepieniężnego mogą być poddane niezależnej ocenie i weryfikacji.

6.10 W przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego do projektu, kwota dofinansowania dla projektu nie może przekroczyć wartości całkowitych wydatków kwalifikowanych pomniejszonych o wartość wkładu niepieniężnego.

6.11 Wkład niepieniężny może zostać wniesiony przez beneficjenta wyłącznie w ramach kosztów bezpośrednich projektu - nie ma możliwości wniesienia wkładu niepieniężnego w ramach kategorii kosztów rozliczanych za pomocą metod uproszczonych.

6.12 Niedozwolone jest sytuacja, w której beneficjent jako wkład własny wnosi do projektu wkład niepieniężny, który w ciągu 7 poprzednich lat (10 lat dla nieruchomości) był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych.

7. Załączniki

Załącznik nr 1. Katalog kosztów kwalifikowanych w ramach inwestycji w infrastrukturę sfery B+R.

Załącznik nr 2. Katalog kosztów niekwalifikowanych.

Załącznik nr 3. Wkład własny beneficjenta.

Załącznik nr 4. Sposób ponoszenia wydatków zgodnie z zasadą uczciwej konkurencji.